

Wěrne swětło Jezusa

Tehodla dyrbješe we wšitkim
swojim bratram runja być,
zo by smilny a swěrnny wyši
měšnik před Bohom byt,
kiž wučisći hrěchi luda.

Hebr. 2,17

Jezus bě přenrodzeny syn Marje. Z tym slušeše Knjeze (2 Mójzas 13,2), štož měješe so z woprom wobkrućić (2 Mójzas 13,15). Marja pak bě po porodze sydom dnjow nječista a njesmědžeše so dalšich 33 dnjow swjatnicy bližić, doniž njebě čas wučiscjenja nimo (3 Mójzas 12,6–8). Tehodla přinješeštaj Marja a Jozef štyrceći dnjow po swjatej nocy Jezusa do templa a z nim hołbikaj, kotrež Knjezej woprowaštaj.

Tutón dzeń swjeći cyrkej jako předstajenje Knjeza a swěčk Marje. W ewangelskej tradiciji je so dale a bóle na njón zabyto. Za tych, kotřiž tutón dzeń njesu zabyli abo su sej jón znowa wotkryli, je dzeń 2. februara kónc hodowneho časa. Za druhich skónča so hody z poslednej nje-dželu po zjewjenju Knjeza. A za so za druhich ze swjedženjom wozjewjenja Knjeza (Třoch kralow) 6. januara. Tak wostanje tež hodowny štomik hač do 6. januara abo hač do 2. februara stejo, hdyž njeje hižo prjedy swoje jehlički zhubit.

Dzeń předstajenja Knjeza w templu nas na to pokazuje, zo steji Jezus jako Syn Boži pod zakonjom. Bóh da nam čłowjekam swojeho Syna. Z tym nam zmóžnja, zo móžemy to činić, štož sej wón wot nas žada, mjenujcy so po jeho słowje měć. Jezus je jeho słowo, kaž biblija nam praji. Wón je nam pokazal puć, po kotrymž mamy so wusměrić.

Jezus – swětło swěta

Foto: Daniel Jordanov

Jezus spjelnja zakon na troje wašnje:

1. Wón čini, štož zakon žada.
2. Dokelž je bjez hrěcha, bě jón hižo dopjelni, prjedy hač po nim jednaše.
3. Z tym zo Jezus zakon dopjelni, je jón za wšech dopjelni, kotřiž su w Jezusu.

Jezus je nas wot hrěcha wotwjazał. Na křižu Golgathy je za nas zaplaćit. Přetož plaćizna za naše dželenje wot Boha je smjerc. Tutu našu smjerc je wón za nas zemřel. W lisće na Hebrejskich dale rěka: „Dokelž je sam čerpjel a bu spytowany, móže tež tym pomhać, kotřiž su spytowani.“ (Hebr 2,18)

Hdyž to, štož je Jezus za nas činił, wěriwje přiwozmjemy, potom smy w nim žiwi a wón w nas. Za Boha potom njeje wjace rozsudne, što móžemy a dokonjamy. Hdyž steji Jezus w srjedžišću našeho žiwjenja, hdyž smy wšitko po nim wusměřili, potom móžemy swoje čłowječe začuća, kokerije, zasady a naroki nabok položić a prajić: Knježe Jezuso, štož sy za nas sćinił, je tak wjele wjace, hač móžemy my činić. Daj nam wěru a wutrobje woči, zo bychmy wěrne swětło widzeć móhli, kaž to stary Simeon a profetka Hana móžeštaj.

Wot našeje křćeńcy swěći nam wěrne swětło Jezusa. Dokelž je Jezus swětło swěta a z tym swětło ludow, wotměwaja so we wšelakich cyrkwjach procesiony swěta. Tehodla mjenuje so 2. februar tež „swěčk Marje“. Swjećimy swětlo, kotrež je Marja zrodziła a kotrež nětko wšitkim swěći, kiž su w čmě žiwi.

**Daniel Jordanov,
farar w Klětnom**

„Pura Vida!“ – Wužiwaj žiwjenje!

Lube džěci!

Před měsacom započča so nowe lěto. Za mnje bě to přiležnosť, na zašle lěto wróćo zhladować. Loni w februaru podach so na pućowanje do srjedźneje a Južneje Ameriki. W běhu poł lěta chcych sej rady nowe kraje wotkryć. Mój přeni cil bě Costa Rica, kraj wo kotrymž chcu džensa rozprawjeć.

Costa Rica leži w srjedźnej Americe mjez krajomaj Nicaragua a Panama. Mjezuje z krasnymaj pobrjohomaj, jedyn k Pacifiskemu oceanej a jedyn ke Karibiskemu morju. Po přibrjohach móžeš kilometry daloko pućować, bjez teho zo by so přez nohi druhich ludźi zakopnył. Hodžiny dołho móžeš tež pelikanam přihladować, kak sej ryby lója. Abo plůwaš prosće sam w tirkismódrych žolmach morja.

Costa Rica je počna rjanoscow přirody. Třecina kraja steji pod škitom přirody. W dešcowym lěsu móžeš wjele wšelakich rostlinow wobdźiwać a zwěrjata wobkedźbować. Samo puma a jaguary su tam živi.

Mje su wosebje hady, wopicy a lěniwcy (Faultier) fascinowali. Sće hižo wědzeli, zo lěniwcy nimale cyłe swoje žiwjenje z chribjetom dele wisajo w hałuzach štomow přečinja? Štomy jenož wopušća, hdyž dyr-bja na nuznik.

Přez Costa Ricu wupřestrěwaja so tež wulkaniske hórské rječazy, čehoždla je kraj stajnje wot zemjerženjow a wubuchnjenja wulkanow wohroženy. Běch blisko dweju wulkanow. Hačrunjež stej hišće aktiwnej, njeje pućowanje strašne. Njeje hižo wjacore lěta žadyn woheń pluwałoj. Při wšěm začuwaš aktiwitu. Při wulkanje z mjenom Rincon de la Vieja su wšelake blóćane žlobiny, z kotrychž so pari a pluskoce. Tu wšudže za zhnilymi jejemi wonja, dokelž horcy plun z wulkana do powětra stupa.

Najbóle sym domoródných w pomjatku wobchowala. Ticos jich mjenuja. Woni maja hrónčko, kotrež přeco zaso ludžom praja: „Pura Vida!“ Hač jako wuraz pozbudženja abo radosće, jako gesta sympatije abo witanja, přeco zaso slyšiš: „Pura Vida!“ Je to španisce a rěka: Wužiwaj swoje žiwjenje, tež hdyž je druhdy čězko! Ludžo su

žiwjenju a přirodže napřečo jara džakowni a sej woboje wysoko waža. Praji so, zo su Costa Ricančeno najzbožowniši, najpřečelniši a najměrliwiši lud swěta.

„Pura Vida!“ Tutu namoľu sym wam ze swojeje jězby sobu přiwjezła.

Waša **Maria Wirtheč**

Pokiwy

Wopominanje w Hodźiju

Składnostnje 100. posmjertnin fararja Jana Křižana přeprašuje Hodžijska wosada zhromadnje z Maćicu Serbskej, Serbskim ewangelskim towarstwom a Hodžijskim Dominiskim towarstwom na wopomnjeće w Hodźiju:

- sobotu, 25. februara, w 14.00 hodž. wopomnjenske zarjadowanje z třomi krótkopřednoškami w kantoraće (Při nawsy 2), po tym počesćenje při rowje,
- njeźdelu, 26. februara, w 9.30 hodž. dwurěčne wopomnjenske kemše w cyrkwi. Wšitcy zajimcy su wutrobne přeprašeni.

Rozžohnowanje we Wóslinku

Na swjedženskich kemšach njeźdelu, 26. februara, w 14.00 hodž. w cyrkwi we Wóslinku rozžohnuja wosadneho fararja Michaela Nicolausa na wuměnk. Wón skutkowaše wot lěta 2016 jako duchowny w Hrabowje a we Wóslinku.

W aprylu do Hainewalde

Lětuše nabožne dny wotměja so wot 14. do 16. apryla w Hainewalde. Nadrobniše přeprašenje wozjewimy w měrcu w Pomhaj Bóh. Wot nětka su přizjewjenja pola Serbskeje superintendentury w Hodźiju móžne (serbska-superintendentura@web.de). Za prašenja steju pak nětka hižo k dispoziciji (tel. 035773 / 998244 abo z mejlku na j.mahling@gemeinsam.ekbo.de).

Jadwiga Malinkowa

Blóćana žlobina z wustupowacej paru při wulkanje

Přibrjoh Pacifiskeho oceana pola Uvita

Foće: Maria Wirtheč

Z předsydstwa SET

Dnja 23. januara wuradzowaše w Serbskim domje w Budyšinje předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Fararka Jadwiga Malinkowa předstaji wotběh lětušeho cyrkwinskeho dnja, kiž budže 10. a 11. junija w Slepom. Tež serbski kónc tydženja w Hainewalde so lětsa zaso wotměje. Jón přihotuja fararka Malinkowa, Lubina Malinkowa a Katja Meyerowa. Daniel Zoba rozloži techniske móžnosće digitalizacije serbskeje biblije z lěta 1905. Projekt ma so pod třechu Serbskeho ewangelskeho towarstwa realizować. Wo internetowu stronu towarstwa stara so w přichodze Stefan Cuška.

Měrcin Wirth

Šěrachowy měd

Lětsa a klětu wopominatej so jubilej serbskeho fararja a wuznamneho pčolarja Hadama Bohuchwała Šěracha. Daloko přez mjezy Łužicy znaty přirodospytnik bě so 1724 jako syn fararja w Nosaćicach narodził a je 1773 jako wosadny farar w Budyšinku zemřel. K jeho 300. narodninam a 250. posmjertninam so wšelake zarjadowanja přihotuja. Hižo nětka pak móžeja sej zajimcy pola pčolarja Güntera Sodana w Dobrošecach pola Delnjeje Hórki „Šěrachowy měd“ kupić. Etiket mjedowych škleńcow je počišćany z portretom fararja Šěracha a jeho dwurěčne podatym mjenom. Nimo teho je na nim hišće w němskej rěči

čitać, zo bě „slawny serbski farar a pčolar w Budyšinku žiwy“.

Text a foto: **Trudla Malinkowa**

Wjelestronske předewzaća na dobro ewangelskich Serbow

W zašłymaj lětomaj bě so hłowna zhromadźizna Serbskeho wosadneho zwjazka koronapandemije dla w meji wotměła. Lěta witaše předsyda, Serbski superintendent Krystof Rummel, sobotu, 21. januara, 18 členow a hosći z dwurěčnych wosadow po zwučenym terminje na Hodzijski kantorat. W nutnosći wón na to skedźbni, zo so hladajo na katastrofy, hłód a wójny wjele ludźi praša, hdže je Bóh. Bóh nas wjedže, ale wohladać jeho njemóžemy. Krasnosť Boža leži we wobliču Jezusa.

Dźěladowosć w lěće 2022

Na spočatku wuradźowanja rozjima Annett Fischerowa hospodarski plan za lěto 2023. Po tym předstaji sup. Rummel dźěladowosć zašłego lěta. Dohromady swjećeše so 24 serbskich Božich službow (13 Budyšin-Michałska, 6 Poršicy, 2 Rakecy, 2 Hodžij, 1 Bukecy) a wjacore dwurěčne kemše kaž tež nutnosće. W Hodžiju, Rakecach a Bukecach wotměwachu so prawidlownje zetkanja Bjesadow. Krajny biskop Tobias Bilz zahaji loni w Bukečanskej cyrkwi Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń, kulturny wjeršk bě njedźelu popołdnu předstajenje oratorija „Podlěćo“. Džěło z džěćimi a swójbami leži wosadnemu zwjazkej wosebje na wutrobje. Tehodla běchu serbski ewangelski kónc tydzenja w Hainewalde, dworowy swjedžen w Hrubjelčicach a premjera spěwarskich za džěć a młodostnych „Zernička“ w decembrje w Budyšinje witané podawki. Slowo k dnjej a nutnosće w Serbskim rozhlósu, wudawanje časopisa Pomhaj Bóh a wobdźelenje na Łužiskim cyrkwinskim dnju w Zhorjelcu su dalše přikłady za wobšěrne prócowanja ewangel-

skech Serbow w njelochkich wobstejnoscach. Sakska krajna cyrkej tute džělo spušćomnje financielnje podpěruje.

Přichodne předewzaća

Čežišćo za lěto 2023 budu serbski ewangelski kónc tydzenja po jutrach w Hainewalde, cyrkwinski dzeń w Slepom 10. a 11. junija, dworowy swjedžen 26. awgusta w Hrubjelčicach a wudźenje noweje „Kemšaceje knihi“ nazymu. Dalše zwučene aktiwity so swěru dale powjedu.

W žiwje diskusiji so přítomni slowa jimaču a swoje předewzaća předstajichu. Sup. n. w. Jan Malink rysowaše staw přihotow za wudaće „Kemšaceje knihi“. Wobsah je nadžělany a hižo stajany. Tuchwilu so hišće raz korektury čitaja. Móžemy z teho wuchadžeć, zo so kniha na hłownej zhromadźiznje Serbskeho ewangelskeho towar-

stwa na reformaciskim swjedženju zjawnosći předstaji. Friedhard Krawc ze Stóńcy informowaše wo swojim projekće, wudać serbsku bibliju. Technika je mjeztym hižo daloko wuwita a tójšto zjednori. W diskusiji pokazachu někotři na čěže, cytu bibliju rěčnje a teologisce přehladać, ale žana iniciatiwa njesměta so haćić. Arnd Zoba z Bukec so nadžija, zo lěta k cyrkwiskemu dnjej nahrawanje ze scénjom swjateho Mateja předleži. Gabriela Gruhlowa z Budyšina so woprašaja, čehodla so na někotrych serbskich kemšach ministrancach po katolskej tradiciji zapřijaja. Sup. Rummelej dže wo to, młodostnych jako pomocnikow do wosadneho džěta wjesć. Mato Krygař z Wuježka rozmysluje wo hudźbnym projekće za džěć. Bě to wjele dobrych idejow za dalše džělo na dobro ewangelskeho Serbstwa.

Marka Maćijowa

Hłowna zhromadźizna wosadneho zwjazka w Hodzijskim kantoracie

Foto: Mato Krygař

Nowe mjeno wulkowosady w Budyskim kraju

K 1. januarej 2020 zjednočichu so wosady hižo wobstejaceje wulkowosady Hrodzišćo (Bart, Hrodzišćo, Poršicy-Budyšin a Wóspork-Kotecy) z wosadomaj Bukecy a Malešecy-Hučina. Kročel bě zwjazana z přemyslowanjemi wo rjadowanju zhromadneho přichoda. Tak jednotliwe cyrkwinske předstejicerstwa nimo zjednočenskeho zrěčenja tež wobzamknychu, zo ma nowowutworjena wulkowosada nowe mjeno dóstać. Wšako je to zdobom widžomne znamjo nowego započatka. Přenje namjety za mjeno so hižo tehdy hromadźachu.

Wot teho časa so cyrkwinske předstejicerstwo rozšěrjeneje wulkowosady Hrodzišćo přeco zaso z přemjenowanjom zaběraše. Pytał je so při tym zhromadny element, kotryž zwjazka wjeski wot Čornoboha hač k Hućinjanskim hatam, wot

Wusmužoweje hory hač ke Krakečanskim hórkam.

Jedna ze zažnych idejow bě na přikład, wulkowosadze serbske mjeno rěki Lubijskeje wody „Lubata“ spožćić. Tola tuta mysl so hižo w předpolu w regionalnym cyrkwinskim zarjedze začisny, dokelž so tute mjeno jako geografiske pomjenowanje w interneće njenamaka.

Naposledk ležachu wšelake namjety na blidže. Loni so potom z wothłosowanjom postaji mjeno „Ev.-Luth. Kirchspiel am Löbauer Wasser“ (Ev.-luth. wulkowosada při Lubaće). Tute mjeno je mjeztym tež prawnisce wobkrućene. Wot 1. januara 2023 je wone oficialne mjeno wulkowosady we wuchodnym Budyskim kraju.

Listowe hłowy a logo wulkowosady su jednorěčne němske. Za stworjenje serbske-

ho abo dwurěčneho loga njebě so w cyrkwinskim předstejicerstwje žana wjetšina namakała.

Thomas Haenchen

Wot lětušeho płaćiwje nowe logo wulkowosady we wuchodnym Budyskim kraju

Repro: Thomas Haenchen

Wobnowjenje zwonow Němskeje cyrkweje w Choćebuzu

Zwón modlitwy/wujednanja napis w štyrjoch rěčach dóstał – tež w delnjoserbsčinje

Tójšto je njewšedne: zo so w měsće zwoony najwjetšeje cyrkweje wobnowja a zo přidružitej so starymaj zwonomaj mjenjej nowolatej, z kotrychž ma jedyn serbski napis. Tole sta so w léce 2022 w Němskej cyrkwi w Choćebuzu, młódšej a wjetšej susodce Serbskeje cyrkweje, kotrež stejitej mjenje hač 300 metrov wot so zdalenej. Hłowny organizator tuteje jónkrótnosće je farar dr. Uwe Weise, kiž měješe wjele pomocnikow we wosadze a wosadnej radže.

Techniske daty zwonow su scěhowace:

- wulki: zwón diakonow, F. S. Voillard, 1671: c' - 3, 1645 mm, 2880 kg;
- wjetši srjedźny: zwón senatorow, F. S. Voillard, 1671: des' + 3, 1480 mm, 2070 kg;
- mjeńši srjedźny: zwón modlitwy/wujednanja, Grassmayr, 2022: e', 1270 mm, 1340 kg;
- mały: zwón křćeńcy, Grassmayr, 2022: g' - 3, 1110 mm, 900 kg.

Džělowy proces wot wotewzaca starych zwonow z wěže trajaše wjace hač lěto, planowanska faza, rozmyslowanje wo wobsahowych, funkcionalnych a techniskich prašenjach kaž tež pytanje darićelow wězo wo wjele dlěje. Přenje zwonjenje wobnowjenych zwonow, kiž bě planowane 8. januara 2023, dyrbyeše so kónc decembra 2022 wšelkich zadžěwkow dla na nje wěsty čas přestorčić. Nowej zwonaj matej so nimo zhromadneho zwonjenja tež jednotliwje při wotpowědnych skladnosćach, k měrowej modlitwje a ke křćiznam, wužiwać.

Ze serbskeje perspektiwy najzajimawši je zwón modlitwy/wujednanja. W politi-

skim přewróće započachu so w Němskej cyrkwi pónđzelniše měrowe modlitwy pod drjewjanym křižom, kiž wotměwaja so hač do džensnišeho pod nawodom mjeztym 83lětnjeje fararki n. w. Dorotheje Hallmann. 15. februara 2015 přewza Němska cyrkwej wot Choćebuskeje Gródkowskeje cyrkweje, kiž sta so ze synagogu, nimo teho sobustawstwo w mjezynarodnej ekumeniskej Zhromadnosći hozdžowych křižow w Coventry. Na zakładze teho zrodži so mysl za wosebity zwón modlitwy, kiž wotblyšuje litaniju wujednanja z Coventry: Na hornim zwonowym wobkruhu je napisane němske hrono „Alle haben gesündigt und ermangeln des Ruhmes, den sie bei Gott haben sollten.“ (Rom 3,23) Na delnim wobkruhu steji namołwa „Seid untereinander freundlich, herzlich und vergebt einer dem anderen, wie Gott euch vergeben hat in Christus!“ (Efez 4,32) Mjez hronomaj, stajnje pod křižom z třoch hozdžow, je napisana do štworych směrow najkrótša formula wujednanskeje litanije z Coventry w štyrjoch rěčach: „Father forgive! Vater vergib! Wóšce wódaj nam! Panie, przebacz nam!“

W juniju 2022 postarašej so Maria Elikowska-Winklerowa a Christiana Piniekowa wo přeložkaj do pólskeje a serbskeje rěče. Zwonaj měješej so w Innsbrucku leć, dokal sej skupina wosadnych na swjatočný akt 21. oktobra wuleća. Spočatk nowembra wšak dohladach so na wosadnej homepage zwonoweho modela a zwěsćich ze stráželemi, zo je serbski napis skomoleny na „Wóšce wódaj nam!“ Smužka bě so přesunula. Hnydom informowach fararja

Zwón modlitwy/wujednanja ze serbskim napisom „Wóšce wódaj nam!“ w Innsbruckskej lijerni
Foto: Grassmayr

Weiseho, kiž so mje woprašja, hač je zmylk skerje optiskeho abo tež wobsahoweho razu. Do internetoweho słownika hladajo mje hišće wjetše strážele přejědžechu, wšako rěka „wóšc“ němsce „Gräte, Granne“. Farar Weise mjenješe, zo drje budžemy nětko lětotki dołho z tutym njerjanym zmylkom dyrbyeć žiwi być, byrnjež smy wšitko rěčnje prawje sposrědkowali. Chcyše wšak so w Rakuskej njehladajo na to naprašować, hač njeby tola hišće korektura smužki móžna byla. Bohu džakowano njetrjachu styskne začuća dołho. Bórze dóstach mejlku z powěsću, zo běchu w firmje Grassmayr samej zmylk wuhladali a před lećom skorigowali. Připoložene bě foto ze serbskim napisom. Wjeselo bě wulke, tola hišće wjetša je moja česćownosć před profesionalnosću awstriskeje firmy, kotrež zwoony we wjace hač sto krajach swěta zwonja a kotrež wjace hač 400lětna nazhonjenja so tu nazornje pokazachu.

Wutoru, 6. decembra 2022, na dnju swjateho Mikławaš, kotrehož mjeno wosada nosy, dojedžechu wšitke štyri zwoony do Choćebuzu a so na kemšach pod hołym njebjom witachu. Nowej zwonaj so poswjećištej. Byrnjež so dešćować započalo a wótry wětr wokoło cyrkweje duł, wosadni wutrachu. Džeń na to so zwoony do wěže zběhachu. Hišće dyrbyja so wurunać a hłosować, prjedy hač přeni raz zhromadnje zaklinča. Potom budže tež zwón modlitwy/wujednanja do wšech směrow zwoníč a wo woli měra a wujednanja Choćebuskich křesćanow a křesćankow swědčić.

Christiana Piniekowa

Poswjećenje zwonow 6. decembra 2022 před Němskej cyrkwu w Choćebuzu

Foto: Christiana Piniekowa

Hodžijska Bjesada sup. Rummelej k 50. narodninam

Dnja 3. januara woswjeći Serbski superintendent Krystof Rummel swoje 50. narodniny. W mjenje Hodžijskeje Bjesady posrědkowaše jemu dr. Gerat Krawc z Delnjeho Wunjowa scěhowacy postrow:

Česćeny knježe superintendente Rummelo, w nadawku serbskich wosadnych gratulaciju Wam wutrobnje k Wašemu džensnišemu čestnemu dnjej.

Před dobrymi 14 lětami sće 1. oktobra 2008 pola nas w Hodžiju službu wosadneho fararja nastupił. Naša wosada bě dwurěčnosće dla Waš wosebity zajim namakała. Bórže pak sće přestapjeny zwěsćil, zo w hewak žiwej Hodžijskej wosadze serbska rěč hižo žiwa njebě.

Při wot Was iniciěrowanym noworjadowanju a aktiwizowanju wosadnych kruhow wutwori so tež serbski kruh Bjesada. Bě to přeni krok k rewitalizaciji serbskeho wosadneho žiwjenja. Zhromadzi so skupinka wosadnych, kotřiž běchu po swojich prje-downikach Serbja a kotrymž serbska wěc na wutrobje ležeše. Tak je Waš angažement serbskosć pola nas w Hodžiju ze spara wubudził. Z wučbnicu serbsčiny 5. lětnika započachmy w Bjesadze swoju wobmjezowanu wědu woziwić a rozšěrjeć. Knjez Strauch a knjeni Cušcyna běštaj nam při tym scerp-liwaj pomocnikaj. Bórže smy so z dwurěčnymi Božimi službami, ze serbskimi čitanjemi a serbskim spěwanjom na zjawnosć zwažili a našej wosadze jeje serbske korenje wuwědomili. Džakowano Wašim po-

Serbski superintendent Krystof Rummel

Foto: Božena Šimanec

stupam při nawuknjenju serbskeje rěče bě móžno, 18. nowembra 2012 w Hodžiju po lětdžesatkach zaso ze swojiskim fararjom ryzy serbske kemše swječić. Wulkotnje, kak sće to zmištrował! Jako Božu službu za wozjewjenje w Pomhaj Bóh přizjewich, woprašaj mje knjeni Malinkowa, što budže předować. Jako jej prajach: „To naš wosadny farar knjez Rummel čini“, praji wona připóznawajo: „Wulkotnje!“ – wokabla, kotruž hižo njezabych.

Zo sće so tehdy na ryzy serbske kemše zwažil, bě spočatk Wašeho šěršeho skutko-

wanja za ewangelskich Serbow. W slědowacym léće sće liturg na Serbskim cyrkwin-skim dnju był a hižo bórže měješe serbske nutrnosće w rozhłosu. Po tym zo bě dr. Buliš ke katolskej cyrkwi konwertěrował, sće so stał z potencilnym kandidatom za zastojnstwo Serbskeho superintendenta, do kotrehož bušće potom na reformaciskim dnju 2020 zapokazany.

Jako Hodžijska wosada a wosebje jako serbscy wosadni smy džakowni za to, zo je Bóh Wam, knježe superintendente Rummelo, spožčil swój duch a trěbnu móc, zo byšće mnohostronske džěło na dobro našej wosady a serbstwa z radosću a wjele zasadenjom wukonjeć móht.

Wjeselimy so a smy džakowni, zo mjeztym ličba serbsce rěčacych fararjow we Łužicy zaso přiběra, młodzi ludžo so za serbskosć angažuja a z nowymi aktiwitami serbsku zhromadnosć skruća. Příkladny za to su „Zernička“, nowe serbske spěwarske za džěci a młodostnych, kaž tež bratraj Jurij a Jan Ullrich, kotraž jako ministrantaj na serbskich kemšach služtaj.

Džakowni móžemy zwěsćić, zo bě to zawěsće wyša wola, zo sće so před 14 lětami pola nas w Hodžiju z fararjom stał a k temu přinošował, zo so křesćanska wěra a serbska rěč w našim ludze zachowa a skruća.

Njech Bóh Was stroweho zdžerži, Wam dale dobre ideje, móc a wjesele za Wašu mnohostronsku službu dari a Waše džěło jako džělaćer w Božej winicy žohnuje.

Gerat Krawc

Zběrka za wopomnišćo Geralda Stona zakónčena

Za wopomnišćo w léće 2021 zemrětoho dr. Geralda Stona je Maćica Serbska w decembru přepokazala 1 070 eurow do Oxforda. Tutu sumu bě zjawna zběrka w Serbach (hlej namofwa w SN 26.7.2022, NC 11.8.2022, PB 8/2022) w spominanju na wuznamneho jendželskeho slawistu a wuskeho přećela Serbow wunjesta. Pjenjezy darili su šesćo priwatnicy a štyri towarstwa: Maćica Serbska, Přećeljo Smolerjec kniharnje, Serbske ewangelske towarstwo a Towarstwo za spěchowanje serbskeje rěče w cyrkwi.

Wopomnišćo ma nastać w bibliotece Hertford Collega Oxfordskeje uniwersity, na kotrymž je Gerald Stone wot 1972 do 1999 jako docent slawistiki skutkował. We wotdžělu knihownje za moderne rěče ma so zarjadować wosebity wotdžěl, w kotrymž chowaja so jeho wozjewjenja kaž tež dalše

Dr. Gerald Stone (1932–2021)

Foto: zběrka T.M.

publikacije wo serbskich temach, kiž su předewšěm w jendželskorěčnych krajach wušli. Tež wotpowědna tafla ma tam na počesćenemu dopominać a hłownych darcielow mjenować. Po wotzamknjenju planowskeje fazy maja so twarske džěła w bibliotece w běhu lěta 2023 přewjesć.

Tom Fletcher, nawoda Hertford Collega, zwurazni w mjenje swojeje institucije džak za pjenježnu zběrku. Frances

Wheare, direktorka za wuwice, zdžěli, zo „kóždy dar, kotryž dóstanjemy, služu bjezposrědnje studentam na kubłanišću dr. Stona, štož, toho smy sej wěsći, by wón jako přiměrjene wopomnišćo wobhladował“.

Zběrku k počesćenju Geralda Stona je towarstwo Texas Wendish Heritage Society w Serbinje Ioni nastorčilo. Inicijatiwa za to je wušta wot dr. Davida Zersena, bywše-

ho prezidenta Concordia University Texas w stolicy Austinje. Mjeztym su potomnicy Serbow w USA za tutón zaměr 3 357 dolarow składowali a do Oxforda přepokazali.

Dr. Gerald Stone (1932–2021) měješe w jendželskim rěčnym rumje wulkim wuznam za slawistiku. Při tym so z wosebitym zajimom sorabistice wěnowaše. Hornjoserbsčinu perfektnje wobknježeše a tež w delnjoserbsčinje so derje wuznawaše. Husćišo we Łužicy přebywaše, w archiwach slědžeše, přećelow wopytowaše a wo swojich dopóznacach přednošowaše. W rjedže Serbskeje poezije wuda 1995 zběrnik wo hornjoserbskich kěrlušach a 1996 wo delnjoserbskich kjarližach. 2016 wuńdže jeho poslednja wobšěrna kniha „Slav Outposts in Central European History: the Wends, Sorbs and Kashubs“.

Za jeho zaslužby w serbskim wobłuku spožči so Geralddej Stonej w léće 2019 Myto Domowiny. Wot lěta 1992 bě wón člon Britiskeje akademije.

Trudla Malinkowa

Posledni serbscy fararjo w serbskich wosadach sakskeje krajnej cyrkwyje (5)

Arnošt Wjezar w Kotecach (hač do 1924)

Arnošt Wjezar (Ernst Paul Wehser) narodži so 18. junija 1890 jako syn serbskeho kantora a wyšeho wučerja Arnošta Wjezarja w Barće. Po wuchodženju ludoweje šule w ródnej wsy wopyta gymnazij najprjedy w Budyšinje, potom w Freibergu, hdžež bě šuler serbskeho wótčinca Arnošta Muki a hdžež 1910 abituru zloži. Teologiju studowaše w Lipsku a Tübingenje. Wot 1914 do 1918 přizamkny so wojska služba pola artilerije. W aprylu 1919 dokónči swój studij w Lipsku.

1. oktobra 1919 nastupi Arnošt Wjezar swoje přenje duchowne městno jako wikar w Kotecach, hdžež bu 21. měrca 1920 ordinowany. Po třoch lětach wakancy so wosadni wjeselachu, zaso swójskeho duchowneho měc. Cyrkwinska wyšnosć pak so droždžeše jeho jako wosadneho fararja zapokazać, dokelž měješe wosadu za přemału, hač zo móhla samostatna wostać. Přez přenajeće farskich ležownosćow a z podpěru knježeju dworow pak wosada pjenjezy zwjedže a dósta tak swójeho fararja.

Nazymu 1920 woženi so Arnošt Wjezar z Margarethu Annu rodž. Schnobbel ze Schkeuditz pola Lipska. Z mandželstwa wuńdžechu w dwacetych lětach tři dźowki, Isolde, Dorothea a Margarete.

Kotečanska wosada wobsteješe jenož z třoch wjeskow, nimo Kotec přisluskeje jenož hišće Łusk a Žarki. W narodnostnym nastupanju měješe status němsko-serbskeje wosady. Zwonka službných winowatosćow so farar Wjezar w serbskim žiwjenju njeangažowaše. Njezastupi ani do

Maćicy Serbskeje, štož pokaza na to, zo so ze serbskimi prócowanjemi zwjazany nječužeše.

Hižo 1924 Arnošt Wjezar Kotecy zaso wopušći a přesydl so na lěpše městno jako druhi duchowny do wulkeje Hodžijskeje wosady, hdžež postupi 1934 na wosadneho fararja. W Kotecach naslědowaše jeho němski farar Kaniš, wnuk něhdyšeho serbskeho fararja Kaniš (Konika) w Klukšu. Nowy farar přewza 1927 Wóspork a přesydl so tam do městačka, na což bu Kotečanska wosada zastojnsce z Wósporskej zjednočena. Dalše zastaranje Serbow w Kotecach přewzachu susodni duchowni, wot lěta 1929 farar Awgust Krawc z Hrodzišća.

Kotečanska cyrkew so kónc wójny 1945 znič a 1952 znowa natwari. Při tym dósta na wobloženje pišćelowych łubjow tež serbske hrono napisane: „Wyskajće Knjezej / wšitkón swět / služće Knjezej / z wjeselom“, kotraž tam džensa hišće steji. Z powójnskich lět rěkaše, zo kantor Hocker „tam hišće pěstuje po swóich mocach serbske wosadne žiwjenje“. (PB 1/1950) W lěće 1954 plačeše sčehowace rjadowanje: „Nětko je jenož kóždy třeci měsac serbska služba, a to popołdnu.“ (PB 12/1954) Spo-

Arnošt Wjezar (1890–1959)

čatk lěta 1955 naliči farar Wolfgang Rudolph z Hrodzišća na serbskich kemšach w Kotecach 18 kemšerjow: 12 žonow, pjeć mužů a jedneho hólca. (PB 3/1955) Bórže po tym so serbske kemše zastajichu: „W Ketlicach a Kotecach so wjac serbsce njeprěduje, hačrunjež tam hišće Serbja bydla, wosebje lubi stari, kotrymž je puć do Božeho domu předaloki.“ (PB 8/1958)

W Hodžiju přizamkny so Arnošt Wjezar nacionalsocialistiskemu hibanju. 1. meje 1933 přistupi

stronje NSDAP (sobustawske číslo 2 960 958). Dale přislušeše zjednočenstwam NSV (Nationalsozialistische Volkswohlfahrt) a NSLB (Nationalsozialistischer Lehrerbund), hdžež tež jako wukublar skutkowaše. Hromadže z fararjomaj Riotu-Rakečanskim a Kaplerjom-Njeswačanskim wopokaza so Wjezar-Hodžijski jako kruty nacionalsocialist. W swójej wosadze propagowaše nahlady Němskich křesćanow (Deutsche Christen, DC), swjećeše „Feldgottesdienste“ a sčasami město kemšow „Deutsche Gottesfeiern“. Wot spočatka lěta 1941 so w Hodžiju žane serbske kemše a spowědže wjac njezwotměwachu.

Swojeho nacionalsocialistiskeho wustupowanja dla dyrbbeše farar Wjezar 1947 Hodžij wopušći. Dokelž pak wšudže na serbskich fararjach pobrachowaše, smědžeše dale jako duchowny w dwurěčnej Łužicy skutkować. Nazymu 1947 přewza faru w Minakale, zwotkelž so nalěto 1950 na druhe farske městno w Budyskej Michałskej wosadze přesydl.

W połstatych lětach woteńdžechu dwě dźowce a mandželska fararja Wjezarja do Zapadneje Němskeje. Arnošt Wjezar rozważowaše, so chorowatosće dla na wuměnk podać. Wosta pak w zastojnstwje, doniž 14. julija 1959 njeapcy wot Božej ručki zajaty njezemřě. Wo jeho smjerći wozjewi Pomhaj Bóh jenož krótku powěšć. (PB 8/1959)

Swój posledni wotpočink namaka Arnošt Wjezar we wulkim rownišću na starym džělu Budyskeho Tuchorja. Na jeho narownej plaće steješe pod křižom jednory napis: „Pfarrer/Ernst/Wehser/1890–1959“. Row wobsteješe spočatnje hač do lěta 1989 a so potom hišće raz hač do lěta 2019 podlěši. Hakle po tym platu wotstrochnu a row zrunachu. **Trudla Malinkowa**

Kotečanska cyrkwička

Foće: Thomas Haenchen, archiw PB

K stotym posmjertninam fararja Jana Křižana

Jan Křižan bě wot 1883 hač do swojeje smjerće 1923 farar w Hodźiju. Wot 1903 do 1923 bě předsyda Maćicy Serbskeje. Jeho samospisany žiwjenjoběh, jeho chronika Hodźijskeje wosady kaž tež jeho mnohe přinoški w serbskich časopisach su drohotne swědky časa. Jeho 100. posmjertniny su za Hodźijsku wosadu přiležnosć, zhromadnje z Maćicu a Serbskim ewangelskim towarstwom tuteho swěrneho Serba wopominać.

Jan Křižan narodži so 12. decembra 1854 w Sćijecach do burskeje swójby, kotraž tam hižo wjacore generacije wjetše kubło wobsedžeše. Bě pjate wot jědnaće dźěći swojeju staršeju. Křćeny a konfirměrowany bu w Michałskej cyrkwi w Budyšinje. W kruhu wulkeje swójby dožiwi zbožowne dźěćace a młodzinske lěta. Serbskosć, pobožnosć a zlutniwosć postajichu zhromadnosć. Po wopyće Michałskej šule přeńdže po 7. lětniku na Budyski gymnazij, kotryž hač do 1877 wopyta.

Jako studijny směr zajimowašej jeho lěsniwost a prawo. Rozsudži pak so za teologiju, kotruž studowaše hlownje w Lipsku, chwilu tež w Tübingenje a Jenje. W prózdninach wobdželeše so na serbskim homiletskim seminarje pola fararja Imiša w Hodźiju.

Swoje přenje zastojnstwo nastupi 1881 jako diakon w Kamjencu. Jeho hlowny na-

dawk bě zastaranje serbskeje wosady při Klóšterskej cyrkwi. 1883 zwołachu jeho jako diakona do Hodźija, hdžež skutkowaše hromadže z fararjom Imišom. Po jeho smjerći 1897 bu jeho naslědnik.

Wot lěta 1883 do 1903 pisaše farar Křižan chroniku Hodźijskeje wosady, kotraž posrědkuje nazorny wobraz wo tehdyšim cyrkwinskim žiwjenju. Jako farar prócowaje so wo zachowanje serbskeje řeče a tradicijow. Bolostnje dyrbeje sobu dožiwić, kak so serbskosć pozhubjowaše. Jutry 1904 podwoli so čišćej burow, kotřiž hrožachu, swoje dźowki ze serbskeje pačerskeje wučby brać, hdyž so winowatosć nošenja serbskeje konfirmaciskeje drasty njewotstroni.

Tež w šěršej zjawnosći farar Křižan skutkowaše. Přez 30 lět pisaše Serbsku protyku, dlěje hač 20 lět wudawaše Misionski Posoł. Tež do Pomhaj Bóh a Serbskich Nowin přinoški dodawaše. 20 lět nawjedowaše jako předsyda Maćicu Serbsku.

Jan Křižan bě z burskej dźowku Lejnu rodź. Mětec z Rašowa woženjeny. Mandželskaj měještaj dweju synow a dźowce. Artur padny 1916 na zapadneje fronće, Kurt sta so z lékařjom w Dobruši. Dźowce Hilžbjeta a Margareta wudašej so na fararjow-bratrow Gerharda a Jana Renča a bydlešej potom jako serbskej farskej

Hodźijski farar Jan Křižan ze swojeje swójby

Foto: archiw PB

žonje w Barće resp. we Wjelačinje. Wjacori potomnicy buchu lékařjo, fararjo žani znaći njesu.

W nowembrje 1922 schori farar Křižan na gripu, amtěrowaše pak hišće hač do hód. Chorosć so pohórši a 22. februara 1923 wón zemře. Pohrjeb pokaza na přemóžace wašnje, kak wulce česćeny zemřety bě. Jeho row na Hodźijskim kěrchowje je hišće zdžeržany a hlada so wot wosadnych.

Gerat Krawc

Tafle za Radyserba a „Lubku liliju“ na Židowje

Hižo něšto lět stara so kruh wobydlerjow na Židowje niže Budyšina wo to, ludži na tamniše zajimawostki skedźbnjeć. Mjeztym wisaja hižo na tójšto domach informaciske tafle Židowskeje stawizniskeje šćežki. Němske teksty, kotrymž je jendzelske zjimanje dodate, rozprawjeja wo zańdženosci domow a jich něhdých wobydlerjach.

Zo by so při stawizniskej šćežce tež na serbskosć dźiwało, wo to je so w nowišim času postarała Serbowka Cordula Rudolfowa, kotraž hižo něšto lět na Židowje bydli. Na jeje iniciatiwu připrawi so na wosebitych serbskich pomjatnych městnach nimo němsko-jendzelskeje tafle hišće dalša ze serbskim tekstom. Tajke dwoje tafle wisaja hižo wot decembra 2019 na něhdých bydlenkim domje swójby Jana Arnošta Smolerja (Židowska dróha 40) a při twarjenju Židowskeje šule (Horni puć 9).

Tutymaj „serbskimaj“ městnomaj so lěta spočatk lěta dalšej přidružišej. Sobudźělaćer firmy Förster-Werbung přičini 4. januara při wotpowědnymaj twarjenjomaj dalše dwoje informaciske tafle Židowskeje stawizniskeje šćežki.

Při muri něhdýšeho Meyec młyna (Ži-

dowska dróha 28) dopominatej nětko tafli na Amaliju Bróskowu (1807–1885). Wona pochadžeše ze Šoćic serbskeje młynkowskeje swójby a je jako mloda mandželska Handrija Zejlerja inspirěrowata k spisaniu znateho lubosćinskeho spěwa „Lubka lilija“. Tekst a noty tuteho spěwa su serbskej tafli přidate. Tak móže sej nimoducy, kiž so hudźbnje wuznawa, tež rjanu melodiju zanjeseć.

Dalšej tafli stej wěnowanej wučerjej, basnikej a spisowacelej Janej Radyserbej -Wjeli (1822–1907). Wón bě so do skatarskeje swójby na Židowje narodžił a pozdžišo nimale štyri lětdžesatki na Židowskej šuli wučeril. Jeho ródný dom sta so z woporom Druheje swětowej wójny. Ležownosć, kiž wupřestrěwa so před něčičišimaj domomaj Židowska dróha 13 a 15, je dženša zdžela z garažu wobtwarjena a zdžela pusta. Na zwostatnych wobloženskich murjach zničeneho domu nětk tafli na Radyserba dopominatej. Serbskej tafli je přidate foto wo nim.

Židow niže Budyšina bě něhdy samostatna wjes, kotrejež wobydlerstwo bě hišće w 19. lěstotku přewažnje serbske. Tuž je

Cordula Rudolfowa wjeseli so nad nowymaj tafломaj při staršiskim domje Amalije Bróskoweje („Lubki lilije“), něhdýšim Meyec młynje, na Židowje.

Foto: Trudla Malinkowa

zwjeselace, zo tamniša stawizniska šćežka na wosebite serbske pomjatne městna džiwa a při tym tež serbsku řeč zapřija.

Trudla Malinkowa

Powěšće

Budyšin. 7. januara zeńdžechu so serbscy lektorjo Budyskeje Michałskeje wosady, zo bychu sej swoje zasadženja na Božich službach w léće 2023 dorěčili. Sup. n. w. Jan Malink rozložil wšelake drobne změny we wotběhu kemšow, kotrež su so w němskim wobłuku přewjedli a kotrež tež ewangelscy Serbja w přichodnym času přewozmu. Dalekubłanje skónči so ze zwučowanjom w Michałskej cyrkwi.

Budyšin. W cyrkwi Našeje lubeje knjenje swjećeštaj dekan Wito Šćapan a sup. Kryštof Rummel njedzeli, 8. januara, z něhdze 50 katolskimi a ewangelskimi kemšerjemi serbski ekumeniski nyšpor. Liturg bě dekan Šćapan a předar sup. Rummel. Z čitanjom a přednjesenjom próstwow skutkowachu sobu Lubina Malinkowa, Cordula Rudolfowa a Judith Wjenkec. Nyšporej přizamkny so hodownička na žurli Montessorijoweje šule, hdžež předstajichu hłownje džěci a młodostni katolskeje wosady hodowny program. Ze serbskej bjesadu ekumeniske zarjadowanje wuklinča.

Rakecy. Farski konwent Budyšin zeńdže so 11. januara w Rakečanskej farskej bróžni na přednošk dr. Lubiny Malinkoweje wo 11. hłownej zhromadźiznje Ekumeniskeje rady cyrkwjow loni w Karlsruhe, na kotrež bě so wona jako delegatka wobdźělila. Wona předstaji wotběh zetkanja z wjac hač 5 000 wobdźělnikami a wuzběhny dialog cyrkwinskih zastupjerow z mnohich krajow a kulturow swěta, štož namaka tež pola njekřesćanow připóznaje. Do farskeho konwenta Budyšin słušeja Budyscy duchowni a ći sewjernje a wuchodnje města.

Poršicy. W starobje 100 lět zemřě 10. januara w Berlinje knjeni Liesbet Poetzsch rodź. Riedel, wudowa bywšeho dołholětneho Poršiskeho a Budyšinskeho fararja Jo-

hannesa Poetzscha (1925–2010). Chowa na bu poboku swojeho mandželskeho na Poršiskim kěrchowje. Wjele lět běštaj mandželskaj na wuměnk na farje w Budyšinku bydliłoj, doniž so wudowa k džowce do Berlina njeprěsydli. Johannes Poetzsch, kotryž wot 1955 we wosadze skutkowaše, bě přeni farar w Poršicach a Budyšinku, kotryž njerěčeše serbsce.

Malešecy. Po wuspěšnym lošim přenim pospyće chcedza lětsa zaso serbski koncert w Malešanskej cyrkwi přewjesć. Termin 14. meje je hižo jasny. Budže to najskeje chórowy koncert. Domowina jón zarjadowje, zastupjerjej wosady přihoty sobu podpěruje.

Bart. Spěchowanske towarstwo Bartskeje cyrkwy je so w minjenych lětach wo wobnowjenje zwonow a cyrkwineje wěže postaralo. Jako dalšu kročel chce nětko towarstwo, kotrež nawjeduje předsyda Friedrich Hesse z Dubrawki, cyrkwinu łódz saněrować. Planowanje a přewod twarskeho projekta ma architekturny běrow Bämsch w Hrodzišću na starosci. Džěta maja so lětsa přewjesć a kónc lěta wotzamknjene być. Poslednje wobnowjenje Bartskeje cyrkwy bě so 1974 přewjedło. Wot lěta 2020 přisłuša Bartska wosada ze swojimi sydom wsami wulkowosadze Hrodzišćo, kotraž so wot lětušeho „Kirchspiel am Löbauer Wasser“ mjenuje.

Dary

W decembru je so darilo za Serbske ewangelske towarstwo 100 eurow a 25 eurow a za Pomhaj Bóh 50 eurow, 42 eurow, dwójce 22 eurow a 20 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 150 lětami, 20. februara 1873, narodźi so farar **Benjamin Běgar** jako syn wučerja w Janšojcach. Po wopyće gymnazija w Šleswigo-Holsteinskej studowaše teologiju w Greifswaldze a Kielu. Wot 1902 bě diakon w Picnju, hdžež słušeše k protagonistam młodoserbskeho hibanja w Delnjeje Łužicy. Hromadže z Janšojkim fararjom Hajnom Rizu wudawaše wot 1904 časopis Wosadnik. Tež dalše delnjoserbske publikacije ze swojimi přinoškami podpěrowaše. Dale słušeše k organizatorom serbskich kulturnych wječorow. Wot 1908 bě sobustaw a wot 1919 městopředsyda Mašicy Serbskeje. 1910 woteńdže jako farar do Šleswigo-Holsteinskeje, zwotkelž so 1929 jako archidiakon we Wětošowje do Delnjeje Łužicy wróci. W léće 1930 bě iniciator wulkeho swjedženja 50lětneho jubileja Mašicy Serbskeje. 1941 poda so

Row fararja Běgarja a jeho mandželske na Wětošowskim pohřebnišću Foto: archiw PB

na wuměnk. W ćežkim powójnskim času zemřě jemu w septembru 1945 mandželska na tyfus, kotruž hišće sam pochowa. Dwanaće dnjow pozdžišo tež wón na samnu chorosc wumřě. Posledni wotpočink mandželskeju dósta 2014 status čestneho rowa města Wětošowa. Benjamin Běgar bě posledni serbski farar we Wětošowje.

T.M.

Přeprašujemy

- 01.02. srjeda**
19.00 Bjesada w Hodźiju na kantoraće
- 05.02. Septuagesimae**
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)
- 09.02. štwórtk**
15.00 džěćace popołdne ze serbskim popołdnom w Rakecach we farskej bróžni
- 13.02. pónđzela**
07.30 Serbska šulska namša (fararka Köhlerowa, Tim Šmit)
- 19.02. Estomihi**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Rummel)
- 25.02. sobota**
14.00 wopomnjenske zarjadowanje za Jana Křižana w Hodźiju na kantoraće
- 26.02. Invokavit**
09.30 dwurěčne kemše w Hodźiju z wopominanjom Jana Křižana
- 05.03. Reminiscere**
10.15 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. n. w. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (fararka Malinkowa)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.č., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiść: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Vertriebskennzeichen: 2 B 13145 E
Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze hospodarskich planow, wobzamknjenych wot Němskeho zwjazkowneho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.
Lětny abonement plaći 8 eurow.